

Specializované soudy - Francie

V této části naleznete přehled orgánů ústavního a správního soudnictví ve Francii.

Ústavní rada

Ústavní rada (*Conseil constitutionnel*), zřízená **Ústavou V. Republiky** ke dni 4. října 1958, nezastřešuje žádnou hierarchickou strukturu soudů ani obecných ani správních. V tomto smyslu nejde o **nejvyšší soud**.

Ústavní radu tvoří **9 členů** a jednou za tři roky dojde k obměně jedné třetiny členů. Členy jmenuje prezident republiky a předseda každé sněmovny Parlamentu (Senátu a Národního shromáždění) na dobu **9 let bez možnosti obnovení mandátu**. **Bývalí prezidenti republiky** jsou doživotními členy Ústavní rady *de iure*, pokud nezastávají funkci, která je s mandátem člena Ústavní rady neslučitelná, protože v takovém případě nemohou v Ústavní radě zasedat.

Předsedu ústavní rady jmenuje prezident republiky z řad jejích členů.

Pro získání mandátu člena nejsou stanoveny **žádné kvalifikační požadavky spojené s věkem nebo povoláním**. Funkce člena Ústavní rady je nicméně **neslučitelná** s funkcí člena vlády nebo Hospodářské a sociální rady a s jakýmkoli mandátem vzešlým z voleb. Na členy Ústavní rady se kromě jiného vztahují stejná pravidla o neslučitelnosti povolání jako na členy parlamentu.

Ústavní rada je **trvalou institucí**, která zasedá na základě doručených podání. Zasedá a rozhoduje vždy v **plénu**. Rozhodování se řídí **pravidlem usnášeníschopnosti**, které vyžaduje, aby bylo skutečně přítomno **sedm soudců**. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Separátní votum není možné. Jednání v sekcích a v plénu a hlasování **nejsou veřejná, ani je nelze zveřejnit**.

Řízení je písemné a kontradiktorní. Nicméně v případě sporu ve volebních věcech mohou účastníci řízení požádat o slyšení. Kromě toho při posuzování přednostních otázek ústavnosti jsou vyslechnuty strany nebo jejich zástupci.

Z hlediska věcné příslušnosti lze **prerogativy** Ústavní rady rozdělit do dvou kategorií:

Soudní pravomoc, která se týká dvou odlišných sporů:

Legislativní spor

Kontrola ústavnosti je abstraktní, fakultativní v případě běžných zákonů nebo mezinárodních závazků, povinná v případě ústavních zákonů a jednacích řádů parlamentních sněmoven. Vykonává se na základě stížnosti po hlasování v parlamentu, ale ještě před vyhlášením zákona, ratifikací nebo schválením mezinárodního závazku a vstupem jednacích řádů sněmoven v platnost. Fakultativní podání stížnosti k Ústavní radě může být iniciováno buď politickým orgánem (prezidentem republiky, předsedou vlády, předsedou Národního shromáždění nebo Senátu), nebo 60 poslanci nebo 60 senátory.

Kontrola ústavnosti prostřednictvím námítky byla zavedena dne 1. března 2010 společně se vstupem v platnost přednostní otázky ústavnosti. Počínaje tímto datem může každý jednotlivec v řízení před soudem napadnout soulad zákonného ustanovení s právy a svobodami zaručenými Ústavou. Státní rada nebo kasační soud může tuto otázku předložit v tříměsíční lhůtě k projednání Ústavní radě.

Ústavní rada rozhoduje o **rozdělení působnosti** mezi zákonem a nařízením a spor jí může být postoupen buď v průběhu legislativního procesu předsedou sněmovny, která o věci rozhoduje (Národní shromáždění nebo Senát), případně vládou, nebo po ukončení legislativního procesu předsedou vlády s cílem přeřadit určité opatření legislativní povahy do nižší kategorie právních norem.

Spor ve věcech voleb nebo referenda

Ústavní rada rozhoduje o **řádném průběhu volby prezidenta republiky a organizování referenda** a vyhláší jejich výsledky. Dále rozhoduje o řádném průběhu volby, režimech volitelnosti a neslučitelnosti funkcí členů parlamentu.

Stížnosti ve věci voleb mohou Ústavní radě podat přímo samotní voliči a jejich počet se značně zvýšil po přijetí zákona upravujícího financování volebních nákladů a jeho kontrolu, které Ústavní rada posuzuje u kandidátů v parlamentních a prezidentských volbách (jako odvolací orgán).

Poradní pravomoc

Ústavní rada vydává stanovisko na základě oficiální žádosti hlavy státu, aby se vyjádřila k použití **článku 16 Ústavy** (o plné moci **prezidenta republiky v krizovém období**) a následně k rozhodnutím přijatým v této souvislosti.

Vláda konzultuje s Ústavní radou **znění právních předpisů týkajících se organizace hlasování při volbě prezidenta republiky a při referendu**.

Veškerá rozhodnutí mají stejnou formální strukturu, kterou tvoří:

- potvrzení použitelných právních předpisů a procesních prvků,
- důvody uvedené v jednotlivých bodech odůvodnění zároveň s analýzou předložených námitek a s uvedením použitelných zásad v reakci na stížnost,
- výroková část rozdělená na články s uvedením přijatého řešení.

Rozhodnutí jsou závazná pro všechny orgány státní a veřejné správy a soudní orgány. Nelze proti nim použít **žádný opravný prostředek**. **Překážka věci pravomocně rozhodnuté** se netýká pouze výroku, ale i odůvodnění, o němž se výrok nezbytně opírá. Ústavní rada nicméně připouští podání opravného prostředku směřujícího k opravě věcné chyby.

Ustanovení, které bylo v rámci předběžné kontroly prohlášeno za protiústavní, nemůže být vyhlášeno ani použito.

Ustanovení, které bylo na základě přednostní otázky ústavnosti prohlášeno za protiústavní, se zrušuje s účinností ode dne zveřejnění rozhodnutí Ústavní rady nebo od pozdějšího data stanoveného tímto rozhodnutím. Ústavní rada stanoví podmínky a omezení, za nichž lze zpochybnit účinky, které dané ustanovení založilo.

Účinek rozhodnutí o sporu ve volebních věcech je různý, od zrušení platnosti hlasovacích lístků až po zrušení samotných volebních operací a může zahrnovat i prohlášení o nevolitelnosti určitého kandidáta a/nebo odvolání z moci úřední zvolené osoby z funkce.

Rozhodnutí jsou **oznámena** účastníkům řízení a **zveřejněna** v **Úředním věstníku Francouzské republiky** společně s podáním parlamentu a připomínkami vlády (v rámci předběžné kontroly).

Veškerá rozhodnutí přijatá od zřízení Ústavní rady jsou dostupná na [internetových stránkách francouzské Ústavní rady](#).

Správní soudnictví

Úkoly správních soudů

Kontrolu správy zajišťují **správní soudy, které jsou na správě nezávislé** (oddělení funkce správní a soudní) a jsou odlišné od obecných soudů pro věci občanskoprávní a trestní (soudní dualismus). Kontrolu mohou zajistit i správní orgány, ale samotná rozhodnutí těchto orgánů jsou předmětem kontroly soudní.

Správní soud (tribunal administratif) je **soudem prvního stupně s obecnou příslušností**. Existuje velký počet různých **specializovaných oblastí správního soudnictví**, například:

- **finanční soudnictví** (krajské účetní komory „*chambres régionales des comptes*“ a Účetní dvůr „*Cour des comptes*“),
- **soudnictví ve věcech sociální podpory** (departementální komise a ústřední komise sociální podpory – „*commissions départementales et commission centrale d'aide sociale*“),
- **disciplinární soudnictví** (soud pro rozpočtovou a finanční disciplínu – „*Cour de discipline budgétaire et financière*“, Nejvyšší soudní rada – „*Conseil supérieur de la magistrature*“, soudy profesních komor – „*juridictions ordinales*“, univerzitní soudy...).

Odvolání proti jejich rozhodnutí se v zásadě podává **správním odvolacím soudům**, proti jejichž rozhodnutí lze podat dovolání **ke Státní radě (Conseil d'Etat)**. Kromě výkonu kasační funkce, v rámci které Státní rada provádí, stejně jako kasační soud, pouze kontrolu správného dodržování procesních a právních pravidel při přijímání soudních rozhodnutí, která jsou před ní rozporována, vystupuje Státní rada i jako soud první a poslední instance v některých sporech jako např. ve věci nařizovacích aktů ministrů.

Kompetenční spory mezi dvěma větvemi soudnictví řeší kompetenční soud (*Tribunal des conflits*), který tvoří stejný počet členů kasačního soudu a Státní rady. Ústavní rada dohlíží na to, aby zákony byly v souladu s Ústavou; nerozhoduje o aktech nebo činnostech státní a veřejné správy.

Organizační struktura správních soudů

Správní soudy (v počtu 42) a **správní odvolací soudy** (v počtu 8) tvoří **senáty**, jejichž počet a specializace závisí na počtu zaměstnanců soudu a vnitřní organizační struktura stanovené předsedou soudu. Státní rada má pouze jednu sekci (Sekce pro sporná řízení – *Section du contentieux*), která je pověřena soudní agendou (ostatní, tzv. „správní“ sekce, zajišťují poradní funkci Státní rady).

Sekci pro sporná řízení tvoří 10 podsekcí specializovaných na některé oblasti sporných řízení. V běžných věcech rozhoduje formou zasedání dvou z těchto podsekcí (9 členů); je-li záležitost delikátnější nebo citlivější, může být rozhodována v sekci pro sporná řízení (za účasti předsedů podsekcí, předsedy sekce a jeho zástupců; 17 členů) nebo v kolegiu pro sporná řízení (zasedání sekčních předsedů, kterému předsedá místopředseda Státní rady; 13 členů).

Statut členů správních soudů

Členové správních soudů nejsou tradičně označováni jako soudci ve smyslu francouzské Ústavy, protože toto označení je vyhrazeno členům obecných soudů. Vztahuje se na ně totiž obecný statut státní služby. Z tohoto důvodu právní předpisy týkající se členů správních soudů dlouho neobsahovaly žádné původní pravidlo v porovnání s právními předpisy, které se uplatňují na jiné kategorie státních úředníků. Během 80. let došlo nicméně k určitému vývoji, který vedl k posílení **statutární nezávislosti členů správních soudů**, a nyní převažuje tendence pohlížet na ně jako na soudce; ostatně některé právní předpisy je takto označují a veškerá pravidla upravující průběh jejich profesní kariéry jim *de facto* zajišťují naprostou nezávislost.

Zatímco soudci obecných soudů tvoří jeden jediný sbor, správní soudci patří do dvou různých sborů: sbor členů Státní rady a sbor členů správních soudů a správních odvolacích soudů.

Pravidla, která se na ně vztahovala, byla sice dlouhou dobu obsažena v různých právních předpisech, nicméně nyní se jak na členy Státní rady, tak i členy správních soudů a správních odvolacích soudů vztahují ustanovení zákona o správní justici.

Právní databáze ve správních věcech

Ve Francii jsou právní databáze předmětem veřejné služby šíření informací na internetu. Internetové stránky [Légifrance](#) obsahují:

- v databázi „JADE“ rozhodnutí Státní rady, kompetenčního soudu, správních odvolacích soudů a výběr rozhodnutí správních soudů,
- v databázi „CONSTIT“ rozhodnutí Ústavní rady.

Je přístup do databáze bezplatný?

Ano, přístup do databáze je **bezplatný**.

Stručný popis obsahu

V databázi „JADE“ je uloženo 230 000 rozhodnutí a ročně se jejich počet zvyšuje o 12 000 rozhodnutí, zatímco v databázi „CONSTIT“ je uloženo 3 500 rozhodnutí a ročně se jejich počet zvýší o 150.

Související odkazy

[Věcná příslušnost soudů - Francie](#)

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

Poslední aktualizace: 17/01/2017